

Päivämäärä

30.3.2010

Dnro

3034/14/2009

Voimaantulo- ja voimassaoloaika

1.5.2010 – toistaiseksi

Kumoo

Maa- ja metsätalousministeriön päätös 16/EEO/1997 peuratarhojen terveysvalvontaohjelmasta
Maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/EEO/2000 peurojen siirtoistutustarhojen terveysvaatimuksista

Valtuutussäännökset

Eläintautilaki (55/1980) 8 §:n 4 momentti, 12 §:n 2 momentti (303/2006) ja 12 d §:n 2 momentti (303/2006)

Vastaavat EY-säädökset

Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuberkuloosin vastustamisesta tarhatuilla hirvieläimillä

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään 18 päivänä tammikuuta annetun eläintautilain (55/1980) 8 §:n 4 momentin, 12 §:n 2 momentin ja 12 d §:n 2 momentin nojalla, sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n 2 momentti ja 12 d §:n 2 momentti laissa 303/2006:

1 luku**Yleiset säännökset****1 §***Tarkoitus ja soveltamisala*

Tämän asetuksen tarkoituksena on estää tuberkuloosin leviäminen epäillyissä tarhattujen hirvieläinten tuberkuloositapauksissa, hävittää tartunta todetuissa tarhattujen hirvieläinten tuberkuloositapauksissa sekä valvoa tuberkuloosin esiintymistä tarhatuilla hirvieläimillä.

Asetusta ei sovelleta eläinsuojelulain (247/1996) 20 §:ssä tarkoitettuihin eläintarhoihin.

2 §*Suhde muihin säädöksiin*

Eläimen omistajan tai haltijan velvollisuudesta ilmoittaa kunnaneläinlääkärille epäillessään tarhatun hirvieläimen sairastuneen tai kuolleen tuberkuloosiin säädetään eläintäilain 9 §:ssä.

Eläinlääkäreiden velvollisuudesta ilmoittaa epäillyistä tai todetuista tuberkuloositapauksista hirvieläimillä säädetään vastustettavista eläintaudeista ja eläintautien ilmoittamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston päätöksen 1346/1995 4 §:ssä.

Vapaaehtoiseen terveysvalvontaohjelmaan liittymisestä ja siitä eroamisesta sekä ohjelmasta erottamisesta säädetään eläintäilain 12 e §:ssä.

Tuberkuloosin vastustamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta säädetään eläintäilain 15-21b §:ssä.

3 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

- 1) *hirvieläimellä* Cervidae-heimoon kuuluvaa eläintä;
- 2) *tuberkuloosilla* tartuntaa, jonka aiheuttaa mikä tahansa Mycobacterium tuberculosis-complex-ryhmään kuuluva bakteeri;
- 3) *tarhalla* pitopaikkaa, jossa tilapäisesti tai pysyvästi pidetään hirvieläimiä;
- 4) *tarhaajalla* tarhan omistajaa tai haltijaa;
- 5) *tartuntatarhalla* tarhaa, jossa tuberkuloosiin sairastunutta hirvieläintä on viimeksi pidetty; sekä
- 6) *kontaktitarhalla* tarhaa, jossa tuberkuloosiin sairastunutta hirvieläintä on pidetty ennen sen pitämistä tartuntatarhassa, tai johon tuberkuloosi on voinut levitä kontaktin kautta, taikka josta tuberkuloosi on voinut levitä tartuntatarhaan.

4 §

Tuberkuliinitestit, näytteiden lähettäminen laboratorioon ja tutkimus laboratoriossa

Tuberkuliinitestit tehdään ja niiden tulokset arvioidaan Elintarviketurvallisuusviraston, jäljempänä Evira, antamien ohjeiden mukaisesti.

Tuberkuloosin varalta otetut näytteet lähetetään tutkittaviksi Eviraan. Tutkittaviksi lähetettävien näytteiden mukana on oltava Eviran näytelähete asianmukaisesti täytettynä. Evira päättää näytteiden tutkimusmenetelmistä ottaen huomioon kansainväliset standardit.

2 luku

Tuberkuloosin valvonta ja ennaltaehkäisy

5 §

Valvonta lihantarkastuksen yhteydessä

Tarhattujen hirvieläinten ruhot elimineen on tarkastettava tuberkuloosiin viittaavien muutosten varalta ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämistä koskevista erityissäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetuksen (EY) N:o 854/2004 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun lihentarkastuksen yhteydessä.

Todettaessa tuberkuloosiin viittaavia muutoksia on kunnaneläinlääkäriin toimitettava näytteitä muuttuneista kudoksista Eviraan tutkittaviksi.

6 §

Valvonta kuusipeuroja, saksanhirviä tai japaninpeuroja pitävissä tarhoissa

Tarhaajan on ilmoitettava kunnaneläinlääkärille tarhaan kuolleesta tai lopetetusta kuusipeurasta, saksanhirvestä tai japaninpeurasta viimeistään eläimen kuolemaa tai lopetusta seuraavana arkipäivänä ja säilytettävä kuolleen eläimen raato ruumiinavausta varten. Kunnaneläinlääkäri tekee eläimelle ruumiinavauksen ja tarkastaa eläimen tuberkuloosiin viittaavien muutosten varalta, ellei eläintä lähetetä Eviraan ruumiinavausta varten. Kunnaneläinlääkäri lähettää lopetetuista ja kuolleista eläimistä imusolmukenäytteitä ja muita näytteitä tutkittaviksi Eviraan sen antamien ohjeiden mukaisesti.

Kuusipeuroja, saksanhirviä tai japaninpeuroja pitävissä tarhoissa on vuosittain tarkastettava keskimäärin vähintään 20% tarhan aikuisten yksilöiden lukumäärästä tarkasteltuna viiden vuoden jaksoissa. Tarkastukset tehdään ensisijaisesti lihentarkastuksen tai ruumiinavauksen yhteydessä ja täydennetään tarvittaessa eläville eläimille tehtävillä tuberkuliinitestauksilla.

Läinlääkäri voi tarhaajan hakemuksesta myöntää poikkeuksia 2 momentissa tarkoitetusta tarkastusten vähimmäismäärästä, jos teurastettujen, lopetettujen ja kuolleiden aikuisten yksilöiden lukumäärä on pieni eikä tuberkuliinitestauksia voida tehdä vaarantamatta eläinten hyvinvointia. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että tarhan tuberkuloosiriskin katsotaan olevan pieni vähäisen eläinliikenteen, pitkäaikaisen seurannan tai muun vastaavan syyn perusteella.

7 §

Nautojen, sikojen, lampaiden tai vuohien pitäminen samoissa tarhoissa kuusipeurojen, saksanhirvien tai japaninpeurojen kanssa

Nautojen, sikojen, lampaiden tai vuohien pitäminen samoissa tarhoissa kuusipeurojen, saksanhirvien tai japaninpeurojen kanssa on kielletty.

8 §

Kunnaneläinlääkäriin tarkastukset kuusipeuroja, saksanhirviä tai japaninpeuroja pitävissä tarhoissa

Kunnaneläinlääkäriin on tarkastettava kuusipeuroja, saksanhirviä tai japaninpeuroja pitävät tarhat vähintään kerran vuodessa. Tarkastuksessa kunnaneläinlääkäriin on selvitettävä, onko tarhassa noudatettu 5-7 §:n määräyksiä.

3 luku

Toimenpiteet epäiltäessä tuberkuloosia

9 §

Toimenpiteet epäilytapauksissa

Kun kunnaneläinlääkäri on saanut ilmoituksen tuberkuloosiepäilystä tai hän itse epäilee tarhatulla hirvieläimellä esiintyvän tuberkuloosia, hänen tulee tarkastaa sairastunut eläin ja tarhan muut eläimet tuberkuloosiin viittaavien oireiden varalta. Jos tarkastuksen jälkeen edelleen epäillään tuberkuloosia, kunnaneläinlääkäri voi päättää sairastuneen eläimen lopettamisesta ja näytteiden toimittamisesta Eviraan tutkittaviksi tuberkuloosin varalta. Evira antaa ohjeet tarvittavien näytteiden määrästä ja laadusta.

Jos ruumiinavauksessa tai lihantarkastuksessa todettujen muutosten, tuberkuliinitestien tai laboratoriotutkimusten perusteella taikka muusta perustellusta syystä epäillään tarhassa esiintyvän tuberkuloosia, kunnaneläinlääkäriin on annettava tarhalle rajoittavat määräykset.

Rajoittavilla määräyksillä:

- 1) kielletään hirvieläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioden vastaanottaminen tarhaan ja luovuttaminen tarhasta muualle; sekä
- 2) kielletään hirvieläinten lihan myynti tai luovutus, ellei eläintä ole tutkittu tuberkuloosin varalta Eviran antamien ohjeiden mukaisesti kielteisillä tuloksilla aikaisintaan neljä kuukautta ennen teurastusta ja teurastuksen yhteydessä suoritettua lihantarkastuksessa ei ole havaittu tuberkuloosiin viittaavia muutoksia.

Evira antaa ohjeet jatkotutkimuksista, joilla selvitetään, esiintyykö tarhassa tuberkuloosia. Kunnaneläinlääkäri vastaa jatkotutkimusten suorittamisesta.

10 §

Rajoittavien määräysten peruuttaminen

Kunnaneläinlääkäriin on kumottava 9 §:n 3 momentissa tarkoitetut rajoittavat määräykset, jos epäily osoittautuu aiheettomaksi jatkotutkimusten perusteella.

4 luku

Toimenpiteet, kun tuberkuloosi on todettu

11 §

Rajoittavat määräykset ja eläinten lopetus

Jos tarhatulla hirvieläimellä on todettu tuberkuloosia, kunnaneläinlääkäriin on annettava tarhalle 9 §:n 3 momentin mukaiset rajoittavat määräykset, ellei niitä ole annettu jo epäilyn perusteella.

Jos tuberkuloosi on todettu elävällä hirvieläimellä, Evira määrää eläimen lopetettavaksi ja eläimestä saadut alkiot tai sukusolut hävitettäväksi. Evira voi määrätä myös tarhan muut hirvieläimet, tai osan näistä, lopetettaviksi, taikka hirvieläimistä saadut alkiot ja sukusolut hävitettäväksi, jos perustellusti epäillään tuberkuloosin esiintyvän myös tarhan muilla hirvieläimillä.

12 §

Jatkotutkimukset ja rajoittavien määräysten peruuttaminen

Evira antaa ohjeet jatkotutkimuksista, joilla varmistetaan, että tarhan muilla hirvieläimillä ei esiinny tuberkuloosia. Kunnaneläinlääkäri vastaa jatkotutkimusten suorittamisesta.

Kunnaneläinlääkäriin on kumottava 11 §:n 1 momentissa tarkoitettut rajoittavat määräykset, jos

- 1) jatkotutkimusten perusteella on todettu, ettei tarhassa esiinny tuberkuloosia, tai
- 2) tarhan kaikki hirvieläimet on lopetettu tai teurastettu ja tarha on puhdistettu ja käsitelty tartunnan hävittämiseksi kunnaneläinlääkäriin hyväksymän suunnitelman mukaisesti.

5 luku

Epidemiologinen selvitys ja kontaktitarhat

13 §

Epidemiologinen selvitys

Kun tuberkuloositapaus on vahvistettu, läänineläinlääkäriin on tehtävä epidemiologinen selvitys tartunnanlähteen selvittämiseksi sekä sellaisten kontaktitarhojen kartoittamiseksi, joihin tauti on voinut levitä. Hänen on selvitettävä tartuntatarhaan ja sieltä pois siirretyt hirvieläimet ja muut eläimet, jotka voivat levittää tuberkuloosia, tartuntatarhassa käytetyt ja sieltä luovutetut sukusolut ja alkiot sekä muu toiminta ja kontaktit, joiden kautta tartunta on voinut levitä tartuntatarhaan tai tartuntatarhasta eteenpäin. Vastaavanlainen selvitys on tehtävä myös niistä tarhoista, joissa tartunnan saanutta eläintä on pidetty aikaisemmin. Selvitys on kaikissa tarhoissa tehtävä siltä ajanjaksolta, jolloin tartunnan saanutta eläintä on pidetty tarhassa.

Epidemiologisen selvityksen perusteella läänineläinlääkäri laatii luettelon kontaktitarhoista. Luettelo toimitetaan Eviraan ja niille läänineläinlääkäreille, joiden toimialueella on kontaktitarhoja.

14 §

Kontaktitarhalle annettavat rajoittavat määräykset ja jatkotutkimukset

Jos kontakti on ollut sellainen että tuberkuloosin esiintyminen kontaktitarhassa on todennäköinen, kunnaneläinlääkäriin on annettava kontaktitarhalle 9 §:n 3 momentin mukaiset rajoittavat määräykset

Evira antaa ohjeet jatkotutkimuksista, joilla varmistetaan, että kontaktitarhassa ei esiinny tuberkuloosia. Kunnaneläinlääkäri vastaa jatkotutkimusten suorittamisesta.

Kunnaneläinlääkäriin on kumottava 1 momentissa tarkoitettut rajoittavat määräykset, jos jatkotutkimusten perusteella on todettu, ettei tarhalla esiinny tuberkuloosia.

6 luku

Vapaaehtoinen tuberkuloosin valvontaohjelma

15 §

Tarkoitus

Vapaaehtoinen tuberkuloosin valvontaohjelma on tarkoitettu tarhalle, jonka tarhaaja haluaa osoittaa olevan tuberkuloosivapaa.

16 §

Tuberkuliinitestit vapaaehtoiseen tuberkuloosin valvontaohjelmaan kuuluvassa tarhassa

Liittymisen jälkeen tarhan kaikki yli kuuden kuukauden ikäiset hirvieläimet on tutkittava tuberkuliinitestillä kolmesti. Tutkimusten välin tulee olla vähintään kolme kuukautta. Ensimmäisen ja kolmannen tutkimuksen välin tulee olla vähintään 12 kuukautta ja korkeintaan 24 kuukautta.

Kolmen ensimmäisen tutkimuskerran jälkeen tarhan kaikki yli 12 kuukauden ikäiset naaraat ja yli 24 kuukauden ikäiset urokset on tutkittava tuberkuliinitestillä 24-30 kuukauden välein.

Tarha voidaan pitää tuberkuloosivapaana, jos 1 momentissa tarkoitetut tutkimukset on tehty kielteisillä tuloksilla. Tarha kuitenkin menettää tuberkuloosivapaan aseman, jos jatkotutkimuksia ei tehdä 2 momentin mukaisesti, jos tarhassa epäillään tai todetaan tuberkuloosia taikka jos tarha ei noudata 17 ja 18 §:n määräyksiä.

Kunnaneläinlääkäri vastaa tuberkuliinitestien suorittamisesta.

17 §

Eläinluettelot

Vapaaehtoiseen tuberkuloosin valvontaohjelmaan kuuluvassa tarhassa on pidettävä ajantasaista luetteloa tarhassa pidetyistä hirvieläimistä, johon tulee sisältyä seuraavat tiedot:

- 1) tarhassa pidettyjen hirvieläinten lukumäärä, laji ja sukupuoli
- 2) tarhassa pidettyjen hirvieläinten tunnistusmerkinnät, jos eläimet ovat merkittyjä
- 3) tarhaan hankittujen hirvieläinten alkuperä, hankintapäivämäärä, laji ja sukupuoli
- 4) tarhasta luovutettujen hirvieläinten määräpaikka, luovutuspäivämäärä, laji ja sukupuoli
- 5) tarhaan syntyneet hirvieläimet, laji ja sukupuoli
- 6) tarhassa kuolleet tai lopetetut hirvieläimet, laji ja sukupuoli
- 7) tarhassa teurastetut hirvieläimet, laji ja sukupuoli.

18 §

Uusien eläinten hankinta vapaaehtoiseen tuberkuloosin valvontaohjelmaan kuuluvaan tarhaan

Vapaaehtoiseen tuberkuloosin valvontaohjelmaan kuuluvaan tarhaan saadaan hankkia hirvieläimiä vain toisesta valvontaohjelmaan kuuluvasta tarhasta, joka on todettu tuberkuloosivapaaksi 16 §:n 3 momentin mukaisesti.

19 §

Kunnaneläinlääkäriin tarkastukset

Kunnaneläinlääkäriin on tarkastettava vapaaehtoiseen tuberkuloosin valvontaohjelmaan kuuluvat tarhat vähintään kerran vuodessa. Tarkastuksessa kunnaneläinlääkäriin on selvitettävä, onko tarhassa noudatettu 16-18 §:n määräyksiä.

Kunnaneläinlääkäriin on tarhaajan pyynnöstä annettava todistus vapaaehtoiseen tuberkuloosin valvontaohjelmaan kuuluvan tarhan tuberkuloosivapaudesta.

7 luku

Erinäiset säännökset

20 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2010.

Tällä asetuksella kumotaan:

- 1) peuratarhojen terveysvalvontaohjelmasta 9 päivänä kesäkuuta 1997 annettu maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston päätös 16/EEO/1997 siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen; sekä
- 2) peurojen siirtoistutustarhojen terveysvaatimuksista 17 päivänä huhtikuuta 2000 annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/EEO/2000 siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

21 §

Siirtymäsäännökset

Tarhoja, jotka tämän asetuksen voimaan tullessa on luokiteltu virallisesti tuberkuloosivapaiksi maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston päätöksen 16/EEO/1997 mukaisesti, pidetään tuberkuloosivapaina tämän asetuksen 16 §:n 3 momentin mukaisesti.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 2010

Maa- ja metsätalousministeri

Sirkka-Liisa Anttila

Neuvotteleva virkamies

Kajsa Hakulin